

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 6 kap. 10 § i strafflagen, av lagen om verkställighet av samhällspåföljder och av vissa andra lagar

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 6 kap. 10 § i strafflagen, av lagen om verkställighet av samhällspåföljder och av vissa andra lagar (RP 120/2018 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Tuuli Herlin, justitieministeriet
- lagstiftningsråd Jussi Matikkala, justitieministeriet
- referendarieråd Jarmo Hirvonen, Riksdagens justitieombudsmans kansli
- lagman Martti Juntikka, Egentliga Finlands tingsrätt
- häradsåklagare Kati Lindholm, åklagarämbetet i Östra Nyland
- specialsakkunnig Tiina Vogt-Airaksinen, Brottsförhållandenmyndigheten
- direktör Marko Hernesmaa, Nylands byrå för samhällspåföljder
- polisinspektör Konsta Arvelin, Polisstyrelsen
- direktör, professor Tapio Lappi-Seppälä, Helsingfors universitet, Institutet för kriminologi och rättspolitik
- verkställande direktör Olavi Kaukonen, A-klinikkasäätiö
- regionkoordinator Marja Lähde, Kriminaalihuollon tukisäätiö
- professor Minna Kimpimäki
- professor Sakari Melander.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- inrikesministeriet
- finansministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet
- Helsingfors hovrätt
- Riksåklagarämbetet
- Finlands Kommunförbund
- Finlands Advokatförbund.

Betänkande LaUB 10/2018 rd

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att strafflagens system med tilläggspåföljder i samband med villkorligt fängelse kompletteras genom att övervakning införs som en ny tilläggspåföljd för personer som hade fyllt 21 år när de begick brottet. En gärningsman som hade fyllt 21 år när brottet begicks ska som tilläggspåföljd i samband med ett villkorligt fängelsestraff kunna dömas till övervakning i ett år och tre månader, om det behövs för att förhindra återfall i brott med beaktande av gärningsmannens tidigare brottslighet och personliga förhållanden samt de omständigheter som har lett till brottet. Övervakning ska kunna dömas ut också på den grunden att enbart villkorligt fängelse inte kan anses vara ett tillräckligt straff för brottet.

Det föreslås dessutom att systemet med tilläggspåföljder i samband med villkorligt fängelse görs effektivare genom att det maximala timantal för samhällstjänst som döms ut som tilläggspåföljd höjs från nuvarande 90 timmar till 120 timmar.

Regeringen föreslår också bestämmelser om möjligheten till förvandling av straff till fängelse i situationer där den dömda grovt bryter mot sina skyldigheter i samband med övervakningen.

Förslaget innehåller också vissa ändringar av närmast teknisk natur i lagen om Brottspåföljdsmyndigheten, lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten, lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar.

Lagarna avses träda i kraft på sommaren 2019.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Propositionen gäller komplettering av det system i strafflagen som gäller tilläggspåföljder till villkorliga fängelsestraff. Systemet kompletteras med bestämmelser om övervakning som ny tilläggspåföljd för den som fyllt 21 år när han eller hon begått ett brott (6 kap. 10 § 2 mom. i lagförslag 1). En gärningsman som fyllt 21 år när brottet begås ska enligt propositionen som tilläggspåföljd i samband med ett villkorligt fängelsestraff kunna dömas till övervakning i ett år och tre månader, om det behövs för att förhindra återfall i brott med beaktande av gärningsmannens tidigare brottslighet och personliga förhållanden samt de omständigheter som har lett till brottet. Övervakning ska kunna dömas ut också på den grunden att enbart villkorligt fängelse inte kan anses vara ett tillräckligt straff för brottet.

Regeringen föreslår också bestämmelser om möjligheten till förvandling av straff till fängelse i situationer där den dömda grovt bryter mot sina skyldigheter i samband med övervakningen (62 § i lagförslag 2).

Betänkande LaUB 10/2018 rd

Förslaget innebär vidare att systemet med tilläggsåtgärder i samband med villkorligt fängelse görs effektivare genom att det maximala timantal för samhällstjänst som döms ut som tilläggsåtgärd höjs från nuvarande 90 till 120 timmar (6 kap. 10 § 1 mom. i lagförslag 1).

Precis som det står i motiveringen till propositionen (RP, s. 4) har villkorligt fängelsestraff länge haft en viktig ställning i vårt straffrättsliga system och har det fortfarande. Syftet med villkorligt fängelse är att vara en allvarig varning till gärningsmannen. Straffet verkställs i det fall att den som blivit dömd fortsätter begå brott under den prövotid som bestämts för honom eller henne. Den kriminalpolitiska motiveringen för villkorligt fängelse är särskilt att det är känt att ovillkorligt fängelse har flera negativa verkningar. För fyra av fem som dömts till villkorligt fängelse blir straffet det sista i sitt slag. Således fungerar straffet väl som varning i största delen av fallen (RP, s. 20).

Villkorliga fängelsestraff kan förenas med tilläggsåtgärder. I dagsläget är dessa böter, samhällstjänst och övervakning av unga gärningsmän (6 kap. 10 § i strafflagen). Bötesstraff kan dömas ut som tilläggsåtgärd, om villkorligt fängelse annars inte kan anses vara ett tillräckligt straff för brottet. På samma grund kan samhällstjänst dömas ut som tilläggsåtgärd, om gärningsmannen har dömts till villkorligt fängelse i minst åtta månader. Den som inte hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet kan ställas under övervakning, om detta ska anses motiverat för att främja gärningsmannens anpassning till samhället eller för att förebygga nya brott. Grunderna för att dömas till övervakning är således olika än i fråga om böter eller samhällstjänst. Övervakningen grundar sig på prövning av ändamålsenligheten från fall till fall, medan de övriga tilläggsåtgärderna har samband med att enbart villkorligt fängelse inte anses vara ett tillräckligt straff för brottet.

Precis som det påpekas i propositionsmotiven (RP, s. 4) riktas det i offentligheten då och då kritik mot villkorligt fängelse, särskilt i de fall då villkorligt fängelse inte anses vara ett tillräckligt straff för brott som upplevs som allvarliga. Med tanke på följdriktigheten inom åtgärdsystemet är övergången från ett långt villkorligt fängelsestraff till ett lika långt ovillkorligt straff problematiskt, eftersom den är mycket drastisk i ett system som annars blir strängare gradvis. De ovan nämnda tilläggsåtgärderna gör övergången jämnare. Genom att i viss mån öka användningen av tilläggsåtgärder och utveckla deras innehåll när det gäller villkorligt fängelse kan de önskade effekterna få större genomslag. På så sätt kan också graderingen mellan villkorligt och ovillkorligt fängelse minskas (RP, s. 4).

Enligt propositionsmotiven (RP, s. 21) är ett mål med översynen av tilläggsåtgärderna i samband med villkorligt fängelse att straffen ska bli strängare gradvis på motsvarande sätt som också brottens klandervärdhet varierar. Det är meningen att samhällspåföljderna ska bli mer krävande genom att deras innehåll utvecklas på så sätt att påföljden blir mer konkret för den som dömts till villkorligt fängelse. Ett aktivt ingripande i gärningsmannens livssituation kan omfatta både stöd och rehabilitering inom ramen för åtgärdsystemet och att han eller hon hänvisas till den grundläggande samhällsservicen. Syftet med ingripandet är att minska återfall i brott. De nuvarande samhällspåföljderna kan också användas i större utsträckning. Med dessa medel kan skillnaden mellan villkorligt och ovillkorligt fängelse minskas i fråga om påföljdernas stränghet.

Villkorligt fängelse kan på ovan beskrivet sätt också i dag förenas med tilläggsstraff. Det framgår av propositionsmotiven (RP, s. 20) att de praktiska erfarenheterna av de nuvarande tilläggsåtgärderna

Betänkande LaUB 10/2018 rd

derna har varit goda och att de positiva erfarenheterna ligger bakom när man ska utveckla de samhällspåföljder som döms ut som tilläggspåföljd och öka deras användning. Utvecklingen av tilläggspåföljder kan enligt regeringens motivering utgå från olika grunder och synvinklar. Ett allmänt mål med påföljdssystemet är i dag en öppnare verkställighet till exempel genom en ökad användning av övervakad frihet på prov. Avsikten är att alltid ersätta ovillkorliga fängelsestraff med samhällspåföljder när brottet inte nödvändigtvis kräver ett fängelsestraff.

Utifrån detta resonemang anser utskottet att den föreslagna regleringen i princip är värd att stödja och motiverad. Det gäller bestämmelserna om övervakning som en ny tilläggspåföljd när någon som hade fyllt 21 år när den begick brott döms till villkorligt fängelse och om att höja det maximala antalet timmar på samhällstjänst som döms ut som tilläggspåföljd. Ändringarna kommer att minska den nuvarande graderingen mellan villkorligt och ovillkorligt fängelsestraff i ett system där straffen bör bli gradvis strängare på samma sätt som brottens klandervärdhet varierar. Den föreslagna effektiviseringen av tilläggspåföljderna inbegriper dels kontroll, dels också stöd och rehabilitering till gärningspersonen (60 § 3 mom. i lagförslag 2), vilket lagutskottet finner särskilt motiverat. Det kan motiveras också med avseende på det allmänna målet med reformen, dvs. att förebygga återfall i brott. När tilläggspåföljder börjar användas mer i samband med villkorligt fängelse blir det samtidigt möjligt att döma ut färre ovillkorliga fängelsestraff, vilket utskottet särskilt välkomnar.

Sammantaget anser lagutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande synpunkter och ändringsförslag.

Förslagen som en del ett successivt strängare påföljdssystem

Den föreslagna lagstiftningen kan anses göra påföljdssystemet strängare och således kan bestämmelserna tillämpas först på brott som begåtts efter lagens ikraftträdande, står det i propositionsmotiven (RP, s. 31). Samtidigt framförs det i propositionen (RP, s. 35) att syftet med den föreslagna övervakningen (6 kap. 10 § 2 mom. 1 punkten i lagförslag 1) inte är att allmänt skärpa eller mildra straffnivåerna, utan att komplettera systemet med tilläggspåföljder med påföljdsalternativ som grundar sig på ändamålsenlighetsskäl särskilt med tanke på förebyggande av återfall i brott. Sakkunniga som utskottet har hört har framfört att propositionen inte ger en klar bild av riktningen på reformeringen av påföljdssystemet.

Lagutskottet vill därför lyfta fram följande. Syftet med propositionen är att göra systemet med villkorliga fängelsestraff effektivare. Detta innebär inte i sig att straffen allmänt sett ska bli strängare. Däremot kan det hända att straffet i enskilda situationer där villkorligt fängelse döms ut kommer att vara strängare än enligt den nu gällande lagstiftningen, om tilläggspåföljden blir den nu föreslagna övervakningen eller samhällstjänst i minst 90 timmar. Samtidigt kan det komma att dömas ut färre villkorliga fängelsestraff om tilläggspåföljderna börjar användas på det nya sätt som beskrivs ovan.

Sakkunniga som utskottet har hört har också pekat på hur den föreslagna övervakningspåföljden i fråga om stränghet relaterar till andra straffpåföljder, i synnerhet till samhällstjänst som kan dömas ut som tilläggspåföljd till villkorligt fängelse. Detta kan ha betydelse bland annat när man

Betänkande LaUB 10/2018 rd

måste avgöra tillämpnings- och tolkningsfrågor som gäller principen om ett successivt strängare påföljdssystem, principen om lindrigaste lag och förbudet mot reformatio in peius.

I fråga om detta anför lagutskottet följande. Strafflagens 6 kap. gäller bestämmande av straff, och i dess 1 § anges de allmänna straffarterna och straffarter som bara tillämpas på vissa grupper. Enligt 1 mom. i den paragrafen är ordningsbot, böter, villkorligt fängelse, samhällstjänst, övervakningsstraff och ovillkorligt fängelse allmänna straffarter. I samband med revideringen av lagstiftningen om straffrättens allmänna läror (RP 44/2002 rd) tog regeringen i propositionsmotiven till 6 kap. 1 § 1 mom. i strafflagen upp vissa frågor kring hur straffens stränghet inom olika straffarter relaterar till varandra. Jämförelsen gällde också vad som ska beaktas vid en sådan bedömning. Enligt propositionen (RP 44/2002 rd, s. 188) finns det ”inte skäl att sträva efter alltför fixerade stränghetsförhållanden. Hur stränga de olika påföljderna är inbördes kan inte slås fast annat än med rätt vaga termer, vilket innebär att straffet till sin storlek och art successivt skärps i linje med brottets svårhetsgrad och återfallsbrottsligheten. Det är svårt att ange fasta stränghetsförhållanden, eftersom såväl straffets art som storlek inverkar på bedömningen av hur strängt ett straff skall anses vara. Som grundläggande utgångspunkt kan man dock ha att straffen följer den stränghetsordning som framgår av 1 mom.”

Utskottet konstaterar att det kommer att finnas fler situationer för val av straffart om även övervakning i enlighet med förslaget blir en möjlig tilläggsåtgärd till villkorligt fängelse. De principiella synpunkterna i citatet ovan gäller fortsatt, anser utskottet, och detta accentueras om valmöjligheterna ökar på föreslaget sätt. Detta framgår delvis av att den föreslagna övervakningen till skillnad från de straff som nämns i 6 kap. 1 § 1 mom. inte över huvud taget kan dömas ut som självständigt straff, utan endast som tilläggsåtgärd till villkorligt fängelse.

Med beaktande av att samhällstjänst till och med kan dömas ut i stället för ovillkorligt fängelse, kan det straffet också på det sätt som framgår av propositionen (RP, s. 36) i princip på allmän nivå vid en normativ bedömning anses vara en strängare tilläggsåtgärd än övervakning. Det går ändå inte att entydigt i förväg jämföra graden av stränghet hos den föreslagna övervakningen och samhällstjänst som tilläggsåtgärd med avseende på varje enskilt fall. Den föreslagna övervakningen som tilläggsåtgärd är under alla omständigheter innehållsmässigt en betydande tilläggsåtgärd, och den kan åtminstone till sitt sanktionsinnehåll i sig bedömas kunna överstiga sanktionsinnehållet i samhällstjänst som döms ut som tilläggsåtgärd.

I analysen avseende lindrigaste lag är det fråga om att bedöma vilken lagstiftning — den som gäller när gärningen begicks eller den som gäller när domen ges — som ger det lindrigaste slutresultatet i det aktuella fallet. Förbudet mot reformatio in peius innebär att enligt vilken en dom som överklagats inte i högre instans får ändras till skada för den enda som överklagat. Trots vissa likheter i frågeställningen är det inte entydigt att stränghetsbedömningen i dessa två fall görs utifrån helt enhetliga grunder. Som utskottet ser det är avsikten med propositionen inte att ändra på de utgångspunkter och principer som tillämpats vid dessa bedömningar. Det är meningen att de ska tillämpas också vid granskning av tolkningsfrågor som gäller den föreslagna övervakningen.

Betänkande LaUB 10/2018 rd

Övervakning av dem som har fyllt 21 år vid tidpunkten för brottet

I lagförslag 1 (6 kap. 10 § 2 mom. i strafflagen) föreslås en ny tilläggspåföljd i samband med villkorligt fängelse. Enligt den kan ett villkorligt fängelsestraff för den som begår ett brott efter att ha fyllt 21 år förenas med övervakning på två alternativa grunder.

För det första ska den föreslagna övervakningen ska kunna dömas ut, om detta behövs för att förhindra återfall i brott med beaktande av gärningsmannens tidigare brottslighet och personliga förhållanden samt de omständigheter som har lett till brottet (1 punkten). Det framgår av propositionsmotiven (RP, s. 34—35) att de som kommer att dömas till övervakning på denna grund ofta har brottsrelaterade missbruksproblem. Syftet med innehållet i de föreslagna övervakningen är både att bryta gärningspersonens brottsspiral och att komma åt missbruksproblemet.

För det andra ska övervakning kunna dömas ut också på den grunden att enbart villkorligt fängelse inte kan anses vara ett tillräckligt straff för brottet (2 punkten). I sådana fall ska tidigare brottslighet inte förutsättas och den dömd ska ha dömts till villkorligt fängelse i minst åtta månader. Denna grund ger möjlighet att döma ut övervakning också exempelvis när det är fråga om en förstagångsförbrytare som får ett långt villkorligt fängelsestraff.

Övervakning ska inte i någotdera fallet kräva samtycke av den åtalade, utom i fråga om rehabilitering eller öppen vård.

Utskottet påpekar att utgångspunkten i den föreslagna 6 kap. 10 § 2 mom. 1 punkten i strafflagen är att förhindra återfall i brott och gärningsmannarelaterade faktorer, medan 2 punkten fokuserar på relationen mellan gärning och påföljd. Det är ändå inte problematiskt, menar utskottet, att övervakning enligt förslaget ska gå att döma ut utifrån varierande fokus med avseende på mål och avsikt. Att döma ut övervakning som tilläggspåföljd kan vara motiverat ur olika synvinklar. Innebörden av övervakningen kommer under alla omständigheter att bestämmas individuellt utifrån vad 60 § i lagen om verkställighet av samhällspåföljder (400/2015) föreskriver om vad övervakningen ska innefatta.

Den övervakning som avses i 2 punkten kan vara motiverad exempelvis när det inte är möjligt att döma ut samhällstjänst som tilläggspåföljd eller när övervakning är ett motiverat alternativ utifrån grunderna för val av straffart, påpekar utskottet. Det finns väsentliga skillnader mellan tillämpningsområdena för samhällstjänst och sådan övervakning enligt 2 punkten som döms ut som tilläggspåföljd. Övervakning som döms ut på den grunden att ett annat straff i sig inte anses vara tillräckligt kräver inte samtycke av den åtalade i andra fall än för eventuell rehabilitering eller öppen vård, vilket innebär att övervakning tydligt är en annan typ av tilläggspåföljd än samhällstjänst. En annan skillnad ligger i vad påföljderna innefattar. Av de timmar som samhällstjänsten innefattar är alltid åtminstone hälften arbete. Den nu föreslagna övervakningen kan bestå av enbart övervakarmöten kompletterad med individuellt bestämd programverksamhet. Vidare innebär längden på ett år och tre månader att övervakning är en påföljd med lång verkan.

I fråga om den övervakning som föreslås i 2 mom. 2 punkten kräver lagen inte att behov av övervakning ska föreligga. Trots detta anser utskottet det vara klart att den som överväger att tillämpa punkten också ska beakta behovet av övervakning för att förhindra nya brott.

Betänkande LaUB 10/2018 rd

Därför anser utskottet att den föreslagna lösningen i 6 kap. 10 § 2 mom. kan godtas, dvs. att man skiljer åt två olika tillämpningssituationer.

Utfrågade sakkunniga har fört fram den åsikten att den nedre gränsen för villkorligt fängelse i 2 mom. 2 punkten i stället för åtta månader skulle kunna vara exempelvis fängelse i ett år och sex månader. Utskottet menar dock att en nedre gräns som är högre än åtta månader skulle vara in-konsekvent i jämförelse med samhällstjänst som tilläggsuppföljd när man beaktar att övervakning enligt vad som sägs ovan vid en normativ bedömning i princip inte kan anses vara ett strängare straff än samhällstjänst. En höjd gräns skulle göra gränsen mellan tilläggsuppföljderna mer oklar. Samma nedre gräns på åtta månader för övervakning och samhällstjänst som döms ut på grund av ett otillräckligt straff är enligt utskottets mening tydlig och därmed motiveras med avseende på systemet med tilläggsuppföljder.

Utöver det framförda konsekvensargumentet anser utskottet att gränsen på åtta månader också är innehållsmässigt motiverad. Det är bara relativt allvarliga brott som kan leda till att ett sådant straff som villkorligt fängelse i minst åtta månader döms ut. Möjligheten att utöver villkorligt fängelse döma ut övervakning behövs enligt hur utskottet ser det också när det villkorliga fängelsestraffet ligger mellan åtta månader och arton månader. Därför är den nedre gränsen på villkorligt fängelse i åtta månader enligt 2 mom. 2 punkten lämplig och motiverad, anser utskottet.

Förvandlingsförhållandet mellan övervakningstid och fängelse

Enligt förslaget (62 § i lagförslag 2) kan ett grovt brott mot skyldigheter som hör till övervakning som dömts ut som tilläggsuppföljd leda till att övervakningstiden förlängs eller till att den icke av-tjänade övervakningstiden förvandlas till ett ovillkorligt fängelsestraff. I situationer där den döm-de på ett grovt sätt bryter mot skyldigheter som hör till övervakningen ska domstolen enligt för-slaget kunna förvandla den icke avtjänade övervakningstiden till ovillkorligt fängelse i minst fyra och högst fjorton dagar.

Lagutskottet har granskat frågan och inhämtat utredning och anser utifrån det att möjligheten att förvandla straffet till ett fängelsestraff behövs. Utskottet anser att den förlängning av övervak-ningstiden som avses i 62 § i lagen om verkställighet av samhällsuppföljder inte ensam för sig har tillräckligt avskräckande verkan i fall där vuxna övervakade brutit mot sina skyldigheter på ett grovt sätt. Det är enligt 62 § möjligt att förvandla straffet till fängelse bara om det med hänsyn till den dömdes person och orsakerna till överträdelsen enligt en helhetsbedömning finns särskilda skäl till det. Dessutom är en förlängning av övervakningstiden fortfarande ett alternativ också när den övervakade brutit mot sina skyldigheter på ett grovt sätt.

Utskottet vill emellertid fästa uppmärksamhet vid det inte i fråga om övervakning som dömts ut som tilläggsuppföljd till villkorligt fängelse har föreslagits något sådant förvandlingsförhållande som är inbyggt i samhällstjänst eller övervakningsstraff och som på ett förutsägbart, jämligt och väl avvägt sätt kan avgränsa den återstående övervakningstid som ska omvandlas till ovillkorligt fängelse. Det är heller inte fråga om samma situation som till exempel vid sådant grovt brott mot skyldigheter vid villkorlig frihet (75 § i lagen om verkställighet av samhällsuppföljder) där det är fråga om verkställighet av reststraff.

Betänkande LaUB 10/2018 rd

Utskottet anser att de krav som legalitetsprincipen ställer, framför allt förutsägbarhet, exakthet och proportionerlighet, innebär att de föreslagna bestämmelserna behöver kompletteras genom att 62 § i lagförslag 2 får ett tydligt och förutsägbart förvandlingsförhållande i fråga om eventuell förvandling av straff till fängelse.

I fråga om detta anför utskottet följande. Längden på den övervakning som nu föreslås är femton månader. Utskottet ser det som motiverat att en månad icke avtjänad övervakningstid vid en förvandling svarar mot en dag i fängelse. Men fängelsestraffet bör inte överstiga fjorton dagar, menar utskottet, även om ett sådant förvandlingskalkyl i princip ger möjlighet till fängelse i femton dagar. Vid fängelsestraff som överstiger 14 dygn blir bestämmelserna om villkorlig frigivning tillämpliga på ett sätt som vid en sådan förvandling av straffet kan anses vara oändamålsenligt (2 c kap. 5 § i strafflagen). Dessutom står ett längre ovillkorligt fängelsestraff enligt utskottet mening inte längre i rätt proportion till det att brottet till och med i sin grövsta form bara är en fråga om att någon brutit mot de skyldigheter som gäller villkorligt fängelse.

Paragrafen bör också innehålla bestämmelser om hur en bara delvis avtjänad övervakningsmånad ska beaktas vid förvandling, anser utskottet vidare. Om en månad som avtjänats bara delvis räknas som helt avtjänad vid en förvandlingskalkyl, leder det till ett lindrigare utfall för den dömda, vilket är en motiverad lösning.

Lagutskottet föreslår således att 62 § i lagförslag 2 kompletteras med bestämmelser om förvandlingsförhållande.

Kombination av tilläggsåtgärder

Utskottet pekar på att det inte klart av ordalydelsen i det nya 2 mom. till 6 kap. 10 § i strafflagen (lagförslag 1) framgår om övervakningen av vuxna gärningspersoner ett komplement eller ett alternativ till tilläggsåtgärderna enligt 1 mom., böter och samhällstjänst. Det finns heller inga uttryckliga bestämmelser om detta i den gällande lagen när det gäller förhållandet mellan böter som tilläggsåtgärd och samhällstjänst enligt 1 mom. samt övervakning av unga.

Därför bör klarare regler införas om de olika alternativen för kombination av tilläggsåtgärder, anser utskottet.

Enligt inkommen utredning är de straff som i praktiken döms ut samtidigt i synnerhet övervakning av en ung person och böter som tilläggsåtgärd, men i viss utsträckning också kombinationer av övervakning av en ung person och samhällstjänst, när man ser på de kombinationer av tilläggsåtgärder som den gällande lagen medger.

I det gällande 6 kap. 10 § 1 mom. i strafflagen finns en avgränsning genom ordet ”enbart”. I momentet står följande: ”Om enbart villkorligt fängelse inte kan anses vara ett tillräckligt straff för brottet, kan dessutom böter dömas ut eller, om det villkorliga fängelsestraffet är åtta månader eller längre, kan samhällstjänst i minst 14 och högst 90 timmar dömas ut.” Detta sätt att uttrycka saken har således i praktiken inte tolkats så, att det skulle vara ett hinder för att samtidigt döma ut böter som tilläggsstraff och övervakning av en ung person eller sådan övervakning och samhällstjänst.

Betänkande LaUB 10/2018 rd

Den föreslagna lydelsen i 6 kap. 10 § 2 mom. 2 punkten i den lagen, ”enbart villkorligt fängelse inte kan anses vara ett tillräckligt straff”, kommer i kombination med den existerande avgränsningen i 1 mom. i praktiken att leda till att övervakning som döms ut med stöd av 2 punkten inte kan kombineras med andra tilläggsåtgärder.

Det är motiverat att klargöra saken genom att stryka ordet enbart både i det gällande 1 mom. och i den föreslagna 2 mom. 2 punkten. Utskottet föreslår en sådan ändring i 6 kap. 10 § i lagförslag 1.

När man beaktar att böter som tilläggsåtgärd, å ena sidan, och övervakning, å andra sidan, har delvis olika syften kan det enligt utskottet åsikt vara motiverat att som tilläggsåtgärd till villkorligt fängelse både förelägga böter och döma ut övervakning av en ung eller vuxen person. Däremot kan det inte på samma sätt anses finnas ett behov att kunna döma någon till både samhällstjänst och sådan övervakning. Detta är heller inte meningsfullt när man beaktar hur pass snarlika åtgärderna är. En kombination av böter och samhällstjänst är inte ens möjlig enligt det i detta avseende tydligt formulerade, gällande 6 kap. 10 § 1 mom. i strafflagen, och någon ändring av detta föreslås inte i propositionen.

Något som talar för att det inte är ändamålsenligt att kombinera böter som tilläggsåtgärd och samhällstjänst som tilläggsåtgärd är till exempel ett läge där både bötesstraffet och samhällstjänsten ska förvandlas till fängelse. Resultatet kan bli ett oskäligt långt fängelsestraff när man beaktar att det rör sig om tilläggsåtgärder till villkorligt fängelse. Däremot ska den föreslagna övervakningen kunna förvandlas till ett fängelsestraff på högst fjorton dagar, så samma problem kommer inte att uppkomma om den kombineras med böter som tilläggsåtgärd. Såsom redan konstaterats framgår det också klart av ordalydelsen i det gällande 6 kap. 10 § 1 mom. i strafflagen att böter och samhällstjänst är alternativa tilläggsåtgärder, vilket innebär att de inte kan kombineras. Till denna del är den gällande lagen motiverad, menar utskottet.

När man beaktar att böter som tilläggsåtgärd och övervakning har delvis olika syften och innehåll kan det i vissa fall vara motiverat att kombinera dessa två tilläggsåtgärder. Något som också talar för detta är enligt utskottets uppfattning att möjligheten att utöver villkorligt fängelse också döma ut både böter och övervakning i vissa fall kan bli tillämplig också när gärningen enligt nuvarande straffpraxis skulle leda till ovillkorligt fängelsestraff.

Därför föreslår utskottet att kombinationerna av tilläggsåtgärder i 6 kap. 10 § 4 mom. i strafflagen avgränsas på så sätt att det som tilläggsåtgärd samtidigt går att döma ut både böter och sådan övervakning som avses i 2 eller 3 mom. Förslaget innebär att det inte är möjligt att kombinera samhällstjänst och övervakning. Utskottet föreslår en ändring i 6 kap. 10 § i lagförslag 1 i enlighet med detta. Det föreslagna 4 mom. blir därmed 5 mom.

Vad övervakningen innefattar

Den övervakning som föreslås ska till sitt innehåll i huvudsak motsvara nuvarande övervakning i samband med villkorligt straff för unga. Bestämmelser om övervakningens innehåll föreslås ingå i lagen om verkställighet av samhällsåtgärder. Till den föreslagna tilläggsåtgärden ska således alltid höra övervakarmöten, utöver vilka åtgärden kan omfatta uppgifter eller program som främjar den dömdes sociala handlingsförmåga (60 § i lagen om verkställighet av samhällsåtgärder).

Betänkande LaUB 10/2018 rd

Enligt inhämtad utredning kan det exempelvis vara fråga om deltagande i Brottspåföljdsmyndighetens program för förebyggande av recidiv. Myndigheten ordnar både effektivitetsprogram baserade på begångna brott, exempelvis för personer som dömts för vålds- eller sexualbrott, och mer allmänt förändringsarbete för att förebygga återfall i brott.

Den nya övervakningspåföljden kan inbegripa högst 30 timmars deltagande i rehabilitering eller öppen vård som Brottspåföljdsmyndigheten godkänt (60 § 3 mom. i lagförslag 2). Det kommer för det mesta att röra sig om missbrukarvård som kräver samtycke av den dömda (10 § 4 mom. i lagförslag 2).

Utskottet ser det som mycket viktigt att de som dömts till tilläggspåföljder hänvisas till service och stöd de behöver.

Enligt propositionsmotiven (RP, s. 39) ska den rehabilitering eller öppenvård som avses i 3 mom. tillhandahållas av en offentlig eller privat serviceproducent och den som avtjänar straffet ska delta på vanligt sätt. På rehabiliteringen och öppenvården tillämpas de allmänna bestämmelser som gäller dessa. Eftersom vård och rehabilitering i regel förutsätter patientens eller kundens samtycke, ska bland annat den åtalades samtycke till att övervakningspåföljden förenas med vård eller rehabilitering ha klarlagts i påföljdsutredningen i enlighet med 10 §.

Det är fråga om tjänster som erbjuds allmänt av samhället. Genom övervakningen skapas inte nya rehabiliterings- eller vårdtjänster. Övervakningen kan omfatta deltagande i vård eller rehabilitering på ett sätt som Brottspåföljdsmyndigheten har godkänt. Hur deltagandet ska ske i praktiken ska fastställas i planen för strafftiden (RP, s. 39).

Det är i och för sig motiverat att de som döms till tilläggspåföljd har samma möjligheter som andra att få exempelvis missbrukarrehabilitering. Samtidigt vill utskottet ändå uttrycka sin allmänna oro när det till exempel gäller tillräckliga och regionalt rättvist fördelade resurser för missbrukarrehabilitering och annan rehabilitering. Detta är av betydelse bland annat för att risken för återfall i brott ska minska på det sätt som förslaget siktar på.

Påföljdsutredningar

Innan en samhällspåföljd döms ut ska en påföljdsutredning sammanställas. Utredningen ska innehålla de uppgifter som domstolen behöver bland annat om den åtalades drogbruk, tidigare kriminalitet och personliga förhållanden. I enlighet med 10 § 1 mom. i lagförslag 2 ska en påföljdsutredning alltid begäras när den misstänkte åtalas för ett brott där det sannolikt kommer att dömas ut sådan övervakning som föreslås i propositionen.

Enligt propositionsmotiven (RP, s. 26) kommer den påföljdsutredning som ska sammanställas över den åtalade att ha en betydande roll vid prövningen av om den föreslagna övervakningen ska dömas ut. Den föreslagna reformen betonar åklagarens ansvar när det gäller att begära en påföljdsutredning särskilt i de fall då man ska överväga övervakning av en person som döms första gången till villkorligt fängelse. Utan en påföljdsutredning har domstolen i allmänhet inte den information om en vuxen åtalad som den behöver vid prövning av den föreslagna övervakningspåföljden. Vid den praktiska tillämpningen av övervakning av vuxna är det således viktigt att en på-

Betänkande LaUB 10/2018 rd

följdsutredning sammanställs i fortsättningen också i andra fall än när åklagaren bedömer att straffet kan vara samhällstjänst eller övervakningsstraff.

Redan nu har Brottspåföljdsmyndigheten och åklagarna ett målmedvetet samarbete för att förenhetliga praxis för påföljdsutredningar, står det i motiveringen (RP, s. 26). Utskottet slår fast att det dessutom är viktigt att åklagaren får information om förundersökningen för bedömning av behovet av övervakning och sannolikheten för att övervaknings döms ut. Därför krävs det ett aktivt samarbete mellan polis och åklagare, och vidare krävs det att sådana uppgifter om den misstänkte reds ut under förundersökningen som är av betydelse för åklagarens prövning av huruvida en påföljdsutredning ska begäras för eventuell övervakning.

Ikraftträdande

Enligt propositionen avses de föreslagna lagarna träda i kraft så snart som möjligt (RP, s. 42). Verktälligheten av den föreslagna övervakningen förutsätter emellertid utbildning och information och därför kan reformen i praktiken träda i kraft tidigast sommaren 2019, står det i motiven. Utskottet anser det därför vara viktigt att tillräckligt med tid reserveras för reformens ikraftträdande och att detta beaktas i beslutet om när lagen ska träda i kraft.

Avslutningsvis

Lagutskottet konstaterar att den nu aktuella propositionen är ett exempel på en punktåtgärd i form av en partiell reform av påföljdssystemet. Utskottet anser att påföljdssystemet har blivit komplicerat och splittrat på grund av upprepade delreformer. Enligt utskottet är det i framtiden motiverat att göra en övergripande granskning av lagstiftningen om verktällighet av straff och revidera lagstiftningen om påföljdssystemet i dess helhet så att den blir tydligare.

DETALJMOTIVERING

1. Lag om ändring av 6 kap. 10 § i strafflagen

6 kap. Om bestämmande av straff

10 §. Tilläggsåtgärder i samband med villkorligt fängelse. Paragrafen gäller tilläggsåtgärder i samband med villkorligt fängelse. Utskottet föreslår med hänvisning till sina överväganden om kombination av tilläggsåtgärder att paragrafen preciseras och görs klarare på så sätt att det av bestämmelserna framgår att en person kan dömas till både böter som tilläggsåtgärd enligt 1 mom. och övervakning av vuxen enligt 2 mom. eller övervakning av ung person enligt 3 mom. Däremot innebär förslaget inte att det skulle vara möjligt att kombinera i 1 mom. avsedd samhällstjänst som tilläggsåtgärd med övervakning enligt 2 eller 3 mom. Utskottet föreslår att preciseringen görs genom att i 1 mom. och 2 mom. 2 punkten stryka ordet ”enbart” och genom att foga ett nytt 4 mom. till paragrafen. Enligt det nya momentet ska det gå att samtidigt som döma ut både böter och i 2 eller 3 mom. avsedd övervakning som tilläggsåtgärd. Det föreslagna 4 mom. i propositionen blir då 5 mom.

Betänkande LaUB 10/2018 rd

I 2 mom. 2 punkten föreslår utskottet en teknisk justering i den finska texten på så sätt att den punkten har samma formulering som 1 mom., ”riittämättömänä rangaistuksena rikoksesta”. Det innebär att ordet ”rikoksesta” (”för brottet”) läggs till i 2 mom. 2 punkten. Den svenska texten påverkas inte.

Vidare föreslår utskottet ytterligare en teknisk ändring i den finska versionen. Den innebär att *punkterna i 2 mom. numreras* i enlighet med lagförslaget i parallelltexten.

2. Lag om ändring av lagen om verkställighet av samhällspåföljder

31 §. Rätt till information. Paragrafen gäller Brottspåföljdsmyndighetens rätt till information. Regeringen föreslår inte att paragrafen ska ändras. I det gällande 31 § 1 mom. finns en hänvisning till de upphävda lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff (422/2002). Den har upphävts genom lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten (1069/2015). Därför föreslår utskottet en teknisk ändring i *1 mom.* då att det hänvisar till gällande lag. Till följd av ändringen måste också *ingressen* ändras.

62 §. Påföljd för grovt brott mot skyldigheter. Paragrafen gäller påföljder när den vars villkorliga fängelse förenats med övervakning på ett grovt sätt bryter mot sina till övervakningen hörande skyldigheter. Enligt förslaget kan övervakningstiden för den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet vid grova brott mot skyldigheterna förvandlas till ovillkorligt fängelse på minst fyra och högst fjorton dagar. Utskottet hänvisar till sina överväganden om förvandlingsförhållandet mellan övervakningstiden och fängelsestraffet och anser i enlighet med dem att förhållandet bör anges i paragrafen. Således föreslår utskottet att *3 mom.* kompletteras med en bestämmelse enligt vilken en månad icke avtjänad övervakningstid motsvarar en dag i fängelse när övervakningstid förvandlas till ett ovillkorligt fängelsestraff. Om en del av en månad som hör till övervakningstiden har avtjänats ska den månaden anses vara avtjänad helt och hållet.

Dessutom vill utskottet fästa uppmärksamhet vid att 62 § 4 mom. i lagförslag innehåller ett tekniskt fel. Momentet har den lydelse det avses ha i den finska parallelltexten, men inte i den föreslagna lagtexten. Detaljmotiveringen motsvarar det avsedda innehållet. Det föreslagna 4 mom. ska således ha följande lydelse:

På förlängd övervakningstid tillämpas 60 § 2 mom. För den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet kan övervakningen dessutom omfatta deltagande i rehabilitering eller öppen vård enligt 60 § 3 mom. i den omfattning som sådan ingått i planen för strafftiden men ännu inte verkställts.

Utskottet föreslår att *4 mom.* ändras i enlighet med det.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 3–7 i proposition RP 120/2018 rd utan ändringar.

Betänkande LaUB 10/2018 rd

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 120/2018 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av 6 kap. 10 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 6 kap. 10 §, sådan den lyder i lagarna 515/2003 och 401/2015,
som följer:

6 kap.

Om bestämmande av straff

10 §

Tilläggsåtgärder i samband med villkorligt fängelse

Om ~~enbart~~-villkorligt fängelse inte kan anses vara ett tillräckligt straff för brottet, kan dessutom böter dömas ut eller, om det villkorliga fängelsestraffet är åtta månader eller längre, kan samhällstjänst i minst 14 och högst 120 timmar dömas ut.

Den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet kan dömas till villkorligt fängelse förenat med övervakning under ett år och tre månader, om

1) detta behövs för att förhindra återfall i brott med beaktande av gärningsmannens tidigare brottslighet och personliga förhållanden samt de omständigheter som har lett till brottet, eller

2) ~~enbart~~-villkorligt fängelse inte kan anses vara ett tillräckligt straff för brottet och det villkorliga fängelsestraffet är minst åtta månader.

Den som inte hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet kan dömas till villkorligt fängelse förenat med övervakning under ett år och tre månader, om detta ska anses motiverat för att främja gärningsmannens anpassning i samhället eller för att förhindra återfall i brott.

Som tilläggsåtgärd kan samtidigt dömas ut både böter och i 2 eller 3 mom. avsedd övervakning. (Nytt 4 mom.)

Vad som särskilt föreskrivs om böter och samhällstjänst tillämpas också när de utgör tilläggsåtgärder. Samhällstjänst som dömts ut som tilläggsåtgärd kan dock förvandlas till fängelse i

Betänkande LaUB 10/2018 rd

minst fyra och högst 120 dagar. Bestämmelser om innehållet i och verkställigheten av den övervakning som avses i 2 och 3 mom. finns i lagen om verkställighet av samhällspåföljder.

Denna lag träder i kraft den

20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av samhällspåföljder

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av samhällspåföljder (400/2015) 1 § 4 mom., 10 §, 18 § 1 mom., 26 § 1 mom., **31 § 1 mom.** samt 62 och 63 § och
fogas till 60 § ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om dömande till samhällstjänst finns i 6 kap. 11 § i strafflagen (39/1889), dömande till övervakningsstraff i 11 a § i det kapitlet, förenande av villkorligt fängelse med övervakning i 10 § 2 och 3 mom. i det kapitlet och dömande till ungdomsstraff i 10 a § i det kapitlet.

10 §

Påföljdsutredning

Åklagaren eller domstolen ska be Brottspåföljdsmyndigheten utarbeta en påföljdsutredning när det brott den misstänkte åtalas för är ett brott för vilket samhällstjänst eller övervakningsstraff eller, för den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet, villkorligt fängelse förenat med övervakning sannolikt kommer att dömas ut. Brottspåföljdsmyndigheten kan utarbeta en påföljdsutredning också på begäran av den misstänkte, om det finns vägande skäl till det.

En påföljdsutredning behöver dock inte begäras, om den misstänkte är utländsk medborgare och har sin stadigvarande bostad någon annanstans än i Finland, och det inte bedöms vara möjligt att döma ut en samhällspåföljd och överföra verkställigheten av den till ett annat land.

Betänkande LaUB 10/2018 rd

Brottspåföljdsmyndigheten ska i påföljdsutredningen bedöma den misstänktes förutsättningar och beredskap att klara av samhällspåföljden. Hänsyn ska tas till den misstänktes tidigare kriminalitet, bruk av berusningsmedel och andra personliga och sociala förhållanden samt till behovet av övervakning och av stöd för ett liv utan kriminalitet.

I påföljdsutredningen ska den misstänktes samtycke till att samhällstjänst eller övervakningsstraff döms ut och verkställs klarläggas. I påföljdsutredningen ska också klarläggas den misstänktes samtycke till att den övervakning som förenas med villkorligt fängelse för den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet omfattar rehabilitering eller öppen vård enligt 60 § 3 mom.

Om det efter att påföljdsutredningen utarbetats sker en sådan förändring i den misstänktes situation som inverkar på påföljdsutredningens innehåll, ska Brottspåföljdsmyndigheten göra behövliga ändringar i den.

Bestämmelser om de utredningsåtgärder som föregår utdömandet av ungdomsstraff och förenande av villkorligt fängelse med övervakning för den som inte hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet finns i lagen om utredning av unga brottsmisstänkta situation (633/2010). Bestämmelser om de utredningsåtgärder som föregår utdömandet av övervakningsstraff finns i 44 § i denna lag.

18 §

Uppskov med eller avbrott i verkställigheten

Brottspåföljdsmyndigheten får för viss tid skjuta upp eller avbryta verkställigheten av samhällstjänst, övervakningsstraff, ungdomsstraff och övervakning av villkorligt fängelse för den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet, om det finns ett tillfälligt hinder för avtjänande av samhällspåföljden på grund av att den dömda har en sjukdom som inte är kortvarig, deltar i missbrukarrehabilitering, fullgör värnplikt eller frivillig militärtjänst för kvinnor eller civil-tjänst, vårdar sitt barn under en moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenningsperiod enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) eller av någon annan därmed jämförbar godtagbar orsak. Strafftiden löper inte under uppskovet eller avbrottet.

26 §

Grovt brott mot skyldigheter

Om den dömda inte börjar avtjäna sin påföljd eller avbryter avtjänandet och det inte finns någon godtagbar orsak till detta, eller trots en skriftlig varning på nytt eller annars uppsåtligt och grovt bryter mot de skyldigheter som föreskrivs i 21, 22, 38, 49, 72 eller 73 §, ska Brottspåföljdsmyndigheten vidta åtgärder för att föra saken till åklagarens och domstolens behandling. Om det är fråga om samhällstjänst, övervakningsstraff, ungdomsstraff eller övervakning av villkorligt fängelse för den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet, ska Brottspåföljdsmyndigheten förbjuda påbörjandet av verkställighet eller avbryta verkställigheten om den redan har påbörjats.

Betänkande LaUB 10/2018 rd

31 § (Ny)

Rätt till information

Bestämmelser om Brottpåföljdsmyndighetens rätt att trots sekretessbestämmelserna för det utlåtande som ska ges till domstolen om förutsättningarna för utdömande av en samhällspåföljd och för verkställigheten av samhällspåföljden få den information som hänför sig till en vård-, rehabiliterings- eller serviceplan och som social- och hälsovårdsmyndigheten har om den dömdes levnadsförhållanden, bruk av berusningsmedel, missbrukarrehabilitering, mentala hälsa och anlåtande av mentalvårdstjänster samt annan motsvarande information som behövs för verkställigheten av samhällspåföljden och samordnandet av de stödåtgärder som främjar den dömdes livshandling och avtjänandet av straffet finns i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottpåföljdsmyndigheten (1069/2015).

60 §

Innebörd och längd

För den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet kan övervakningen omfatta högst 30 timmars deltagande på ett sätt som Brottpåföljdsmyndigheten godkänt i rehabilitering eller öppen vård som tillhandahålls av en offentlig eller privat serviceproducent.

62 §

Påföljd för grovt brott mot skyldigheter

Om den som dömts till villkorligt fängelse förenat med övervakning bryter mot sina till övervakningen hörande skyldigheter på

ett i 26 § avsett grovt sätt, ska Brottpåföljdsmyndigheten utan dröjsmål underrätta åklagaren om saken, om det inte är uppenbart onödigt för att syftet med övervakningen ska nås.

Om åklagaren på grund av ett i 26 § avsett grovt brott mot skyldigheter bedömer att övervakningstiden ska förlängas eller, i fråga om den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet, att den icke avtjänade övervakningstiden ska förvandlas till ovillkorligt fängelsestraff, ska åklagaren utan dröjsmål framställa ett yrkande om detta hos den tingsrätt som har behandlat brottmålet i första instans eller inom vars domkrets den dömden bor eller stadigvarande vistas.

Om domstolen konstaterar att den dömden har brutit mot de skyldigheter som hör till övervakningen på ett i 26 § avsett grovt sätt och det med hänsyn till den dömdes person och orsakerna till överträdelsen enligt en helhetsbedömning finns särskilda skäl till det, kan domstolen förlänga övervakningstiden med sammanlagt högst sex månader eller, i fråga om den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet, förvandla den icke avtjänade övervakningstiden till ovillkorligt fängelse i minst fyra och högst 14 dagar. En månad icke avtjänad övervakningstid motsvarar en dag fängelse när övervakningstid förvandlas till ovillkorligt fängelsestraff. Om en del av en må-

Betänkande LaUB 10/2018 rd

nad som hör till övervakningstiden har avtjänats ska den månaden anses vara helt och hållet avtjänad.

På förlängd övervakningstid tillämpas 60 § 2 ~~och 3~~ mom. För den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet kan övervakningen dessutom omfatta deltagande i rehabilitering eller öppen vård enligt 60 § 3 mom. i den omfattning som sådan ingått i planen för strafftiden men ännu inte verkställts.

63 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om de åtgärder för förberedande och genomförande som krävs för rehabilitering och öppen vård enligt 60 § 3 mom. och om avslutande av övervakning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om Brottspåföljdsmyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Brottspåföljdsmyndigheten (953/2009) 3 § som följer:

3 §

Uppgifter

Brottspåföljdsmyndigheten har till uppgift att övervaka dem som dömts till villkorligt fängelsestraff, verkställa ungdomsstraff, samhällstjänst, fängelsestraff, förvandlingsstraff för böter och övervaka villkorligt frigivna. Till myndighetens uppgifter hör också verkställighet av häktning och annan verkställighet av straff enligt vad som bestäms särskilt om dem.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten (1069/2015)
2 § 7 punkten som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

7) *den som avtjänar samhällspåföljd* den som dömts till övervakning av villkorligt fängelse, den som avtjänar ungdomsstraff, utför samhällstjänst eller avtjänar övervakningsstraff, den som försatts i övervakad frihet på prov eller den som befinner sig i villkorlig frihet och som ställts under övervakning.

Denna lag träder i kraft den

20 .

5.

Lag

om ändring av 11 och 12 § i lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål (326/1963) 11 § 1 mom. och 12 § 1 mom., sådana de lyder i lag 636/2010, som följer:

11 §

Genom beslut där det förordnas att övervakningen av en villkorligt dömd ska verkställas i Finland ska det med iakttagande i tillämpliga delar av vad som föreskrivs om förordnande av övervakare i lagen om verkställighet av samhällspåföljder (400/2015) samtidigt förordnas en övervakare. Om i samband med den villkorliga domen uppställda villkor eller förelägganden inte i ett sådant fall kan tillämpas, får det också fastställas ändringar i dem. Prövotider och övervakningstider får dock inte ändras.

12 §

Sådan övervakning av en i Danmark, Island, Norge eller Sverige villkorligt dömd som det har beslutats ska verkställas i Finland får avslutas med tillämpning av 60 § i lagen om verkställighet av samhällspåföljder.

Denna lag träder i kraft den

20 .

6.

Lag

om ändring av 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 24 § 1 mom. 27 punkten, sådan den lyder i lag 808/2017, som följer:

24 §

Sekretessbelagda myndighetshandlingar

Om inte något annat föreskrivs särskilt, är följande myndighetshandlingar sekretessbelagda:

27) handlingar som innehåller uppgifter om rättspsykiatrisk sinnesundersökning av en åtalad, påföljdsutredning av en ung brottsmisstänkt, plan för strafftiden för ungdomsstraff, påföljdsutredning i samband med samhällstjänst, övervakningsstraff eller övervakning av villkorligt fängelse för den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet, utredning av förutsättningarna för övervakningsstraff, plan för strafftiden, frigivningsplan, övervakningsplan samt utlåtande som lämnats för förfarandet vid frigivning av livstidsfångar eller för övervakningstiden som ingår i ett kombinationsstraff,

Denna lag träder i kraft den

20 .

7.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (370/2007) 9 § 1 mom. 4punkten, sådan den lyder i lag 809/2017, som följer:

Betänkande LaUB 10/2018 rd

9 §

Sekretessbelagda rättegångshandlingar

En rättegångshandling är sekretessbelagd till den del den innehåller

4) uppgifter om rättspsykiatrisk sinnesundersökning av en åtalad, påföljdsutredning av en ung brottsmisstänkt, plan för strafftiden för ungdomsstraff, påföljdsutredning i samband med samhällstjänst, övervakningsstraff eller övervakning av villkorligt fängelse för den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet, utlåtande som lämnats för förfarandet vid frigivning av livstidsfångar eller för övervakningstiden som ingår i ett kombinationsstraff eller uppgifter som finns i straffregistret,

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 23.11.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kari Tolvanen saml
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Ari Jalonen blå
medlem Johanna Karimäki gröna
medlem Pia Kauma saml
medlem Antero Laukkanen kd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Juha Pylväs cent
medlem Antti Rantakangas cent
ersättare Ville Skinnari sd
ersättare Matti Torvinen blå.

Sekreterare var

utskottsråd Mikko Monto.